

i organizaciju dubrovačke konzularne službe na Mediteranu od sredine XVII. stoljeća do ukinuća Republike. Zatim govori o dubrovačkim propisima koji se odnose na tu službu, te u prvom redu spominje Pomorski pravilnik i poslove dubrovačkih konzula prema odredbama toga pravilnika, kao i važnost Pomorskog ureda u Dubrovniku za pravilan rad dubrovačkih konzulata. Također je obrađeno i financijsko poslovanje dubrovačkih konzula, i to posebno na istočnom, a posebno na zapadnom Mediteranu, kao i razni poslovi koje su obavljali dubrovački konzuli radi zaštite i proširenja pomorske trgovine i očuvanja nezavisnosti Dubrovačke Republike. Na kraju knjige autor donosi zaključak, opširne bilješke i literaturu, popis slika, te poseban prikaz — popis dubrovačkih konzulata na Balkanu, Mediteranu i Atlantiku s naznakom godine osnivanja, kao i dvije geografske karte na kojima su označeni dubrovački konzulati u XVI. i XVIII. stoljeću. Zatim slijede dva sažetka na

talijanskom i engleskom jeziku kao i popis važnijih imena i mjesta.

Prateći razvo dubrovačkih konzulata autor je zaključio da njihov broj, kao i organizacija, od prvih početaka pa sve do ukinuća Republike jesu vjerran odraz ekonomskog stanja Dubrovnika, tj. njegove trgovine i pomorstva. Po autorovom mišljenju Dubrovačka je Republika, iako po teritoriju mnogo manja od ostalih mediteranskih zemalja, zahvaljujući organiziranom i efikasnom djelovanju svojih brojnih konzula odigrala veliku ulogu u općem razvoju konzularne službe evropskih država, kao i u pomorsko-trgovačkim odnosima između raznih luka i zemalja na Mediteranu.

Tom je knjigom Mitić na znanstven i pristupačan način prikazao konzulate i konzularnu službu starog Dubrovnika, pa iz tog razloga ona je vrijedan doprinos našoj historiografiji, kao i ekonomsko-pravnoj povijesti Dubrovačke Republike.

Josip Luetić

HISTORIOGRAFSKI PRILOZI O SURADNIČKIM VEZAMA DUBROVNIKA I MARCHE U NAJNOVIJEM BROJU ANKONŠKE PUBLIKACIJE »ATTI E MEMORIE«

Dobri međudržavni odnosi između naše zemlje i Italije očituju se na raznim područjima, među kojima i na području znanosti. Sve su učestaliji i znanstveni skupovi i s ove, jugoslavenske, i

s one, talijanske, strane Jadrana, na kojima znanstvenici jedne i druge zemlje iznose rezultate svojih istraživanja. To more, koje nas dijeli, istodobno nas i spaja. Suradnička povezanost ljudi s

dviju jadranskih obala ima dugu i bogatu prošlost. Istraživanje te povezanosti veoma je privlačno i za naše i za talijanske povjesničare, koji su rezultate svojih istraživanja saopćili i na znanstvenom skupu, održanom u siječnju 1976. u Senigalliji. Taj je skup bio posvećen razmatranju tematike: *Marche i istočni Jadran — privreda, društvo, kultura od 13. do početka 19. stoljeća* (Le Marche e l'Adriatico orientale: economia, società, cultura dal XIII secolo al primo Ottocento). Od 18 referata naši su historičari (iz Dubrovnika: Josip Luetić, iz Splita: Antun Cvitanić i Danica Božić-Bužančić, iz Ljubljane: Ignacij Voje i Ferdo Gestrin) održali 5 referata.

Svi referati, podneseni na tom skupu — organiziranom od Odbora za zavičajnu povijest Marche (Deputazione di storia patria per le Marche), koji ima sjedište u Anconi — tiskani su 1978. u 82. godištu publikacije tog Odbora: »Atti e memorie«. U ovom prikazu dat će se kratak osvrt samo na one, u toj publikaciji objavljene radove, koji govore o suradničkim vezama Dubrovnika i Marche. Te su se veze, naročito u trgovinskom pogledu, kontinuirano odvijale kroz više stoljeća, o čemu svjedoče arhivski podaci i u Dubrovniku i na području Marche (npr. u gradovima: Ancona, Macerata, Pesaro, Urbino, Ascoli Piceno). Proučavanje tih veza i njihovo predočavanje novim podacima potrebno je i sa stajališta naše i talijanske povijesne znanosti.

U svom radu: »Relazioni commerciali tra Ragusa (Dubrovnik) e le Marche nel Trecento e nel Quattrocento«, str. 197—219, Ignacij Voje razmatra trgovinske odnose između Dubrovnika i markidanskih gradova u 14. i 15. stoljeću. Podatke, iznesene u tom radu, Voje je crpio u dubrovačkom Historijskom arhivu. Služio se i postojećom literaturom, što se vidi i iz njegovih priziva na radove J. Lučića, P. Matkovića, K. Jirečeka, V. Foretića, T. Popovića, S. Anselmija, M. Spremića, M. Popović-Radenković, J. Tadića, B. Krekića, G. Čremošnika i dr. Taj njegov rad veoma je vrijedan prilog boljem poznavanju navedenih odnosa u naznačenom vremenu, jer sadrži mnoštvo novih činjenica, koje je s očitom marljivošću istražio i znanlački prezentirao.

Rad Jean-Claudea Hocqueta: »Commercio e navigazione in Adriatico: porto di Ancona, sale di Pago e marina di Ragusa (XIV—XVII secolo)«, str. 221—254, koji, dakle, govori o trgovini i brodarstvu u Jadranu, i to: o ankonškoj luci, o paškoj soli i o dubrovačkom brodovlju od 14. do 17. stoljeća, sadrži, i sa stajališta daljnjeg proučavanja pomorske povijesti Dubrovnika, niz vrijednih i zanimljivih podataka. Autor je, pripremajući taj svoj rad, obavljao istraživanja u historijskim arhivima u Anconi, Veneziji, Milanu i u Dubrovniku. Poslužio se, dakako, i rezultatima istraživanja drugih autora (kao što su: P. Earle, G. Cassandro, A. Torre, A. Anselmi, L. Tonini, R.

Cessi, A. Theiner, F. Melis, F. C. Lane L. Bellini, E. Grendi, O. Cancila, M. Brazzale i dr.). Služio se i radovima nekih naših povjesničara (npr. Š. Ljubića, J. Tadića, S. Vekarića, J. Luetića, T. Raukara). Svoje izlaganje o sudjelovanju Dubrovčana i dubrovačkih brodova u prijevozu soli za potrebe Marche popratio je i sa 3 tablična iskaza za razdoblje 1442—1443, 1520—1524 i 1650—1652.

Prilog Gilberta Piccininija: »Un mercante anconitano del Seicento: Giovanni Palunci, raguseo«, str. 287—305, bavi se opisom poslova i imovine ankonškog trgovca iz 17. stoljeća Ivana Palunkovića, rodom s područja Dubrovačke Republike. U to vrijeme, kao i prije i poslije tog vremena, bilo je na području Marche više poslovnih ljudi doseljenih iz dubrovačkog kraja.

Dakako, i u Dubrovniku je bi-

lo Markidana. O markidanskim pomorcima zaposlenim na brodovlju dubrovačke trgovačke mornarice tokom zadnjeg decenija postojanja Dubrovačke Republike govori rad Josipa Luetića: »Marittimi marchigiani aruolati nella marina mercantile ragusea (1797—1807)«, str. 323—330. Na osnovi podataka, koje je pronašao u dubrovačkom Historijskom arhivu (Libro dei Ruoli dei Bastimenti), Luetić je donio i poimeničan pregled tih markidanskih pomoraca iz Ancone, Senigallije i Pesara. Objasnio je i razloge zapošljavanja pomoraca stranog državljanstva u dubrovačkoj trgovačkoj mornarici.

Ti prilozi, raznoliki po svojoj tematici i svom opsegu posebno i zajedno, vrijedan su znanstveni prinos. Zbog te njihove vrijednosti bilo ih je i potrebno ovdje prikazati.

Ivo Perić

LUCIO LUME, L'ARCHIVIO STORICO DI DUBROVNIK
(Con repertorio di documenti sulle relazioni della repubblica
di Ragusa con le città marchigiane). Quaderni della rassegna
degli archivi di stato 46. Roma 1977, str. 181.

L. Lume prihvatio se posla da prikaže što se nalazi u dubrovačkom arhivu, a dobro će doći za upoznavanje i produblјivanje povijesti talijanskih država i gradova, posebice područja Marke. Izabrao je Dubrovnik zbog njegove iznimne uloge u povijesti kao nezavisne republike od 1358. do 1808.

U prvom poglavlju predočuje povijest dubrovačkog arhiva i njegovu sadašnju administrativnu organizaciju. Prikaz je blijed što se tiče stanja i organizacije arhiva do XIX st. Više podataka i iscrpnije piše o razdoblju kad je Austrija reorganizirala arhivsku službu i novo stanje u Jugoslaviji poslije I. i II. svjetskog